

Kantaverkkopalvelut ja -suunnittelu /
Laasonen Minna

9.4.2024

Fingrid Oyj:n neuvottelukunnan kokous 1/2024

Aika tiistai 26.3.2024 klo 10.00-14.00

Paikka Fingrid Oyj, Helsinki ja teams-etäyhteys

Läsnä	Stefan Damlin, pj	Vaasan Sähkö Oy
	Jouni Haikarainen	Lahti Energia Oy
	Sami Kervinen	PKS Sähkönsiirto Oy
	Jerri Loikkanen	Neoen Suomi Oy
	Herkko Plit	P2X Solutions Oy
	Olli Sirkka	Helen Oy
	Jyrki Tammivuori	Caruna Oy
	Jussi Jyrinsalo	Fingrid Oyj
	Asta Sihvonen-Punkka	Fingrid Oyj
	Anna Virta (kohta 2)	Fingrid Oyj
	Jukka Metsälä (kohta 6)	Fingrid Oyj
	Timo Kiiveri (kohta 7)	Fingrid Oyj
	Minna Laasonen, siht.	Fingrid Oyj

Etänä	Lauri Laine	Valkeakosken Energia Oy
	Juha Keski-Karhu	Väre Oy

Poissa	Petri Hyyryläinen	UPM Communication Papers Oy
	Petra Lundström	Fortum Oyj
	Pirita Mikkanen	Metsä Board Oyj

1 Kokouksen avaus, läsnäolijoiden ja asialistan toteaminen

Puheenjohtaja Stefan Damlin avasi vuoden ensimmäisen Fingridin neuvottelukunnan kokouksen ja toivotti tervetulleiksi uudet ja vanhat jäsenet. Todettiin kokouksen läsnäolijat ja hyväksyttiin asialista.

2 Fingridin kilpailuoikeudellinen ohjeistus

Fingridin lakimies Anna Virta kävi läpi Fingridin kilpailuoikeudellisen ohjeistuksen. Ohjeistus on päivitetty kuluvana vuonna. Päivityksen tavoitteena on ollut parantaa ohjeiden luettavuutta ja nostaa tärkeät kohdat selkeästi esiin. Ohjeistuksen keskeinen viesti on, että kilpailijoiden välinen tiedonvaihto, joka poistaa jollakin tavalla epävarmuuden yritysten markkinakäyttäytymisestä, on kiellettyä.

Fingridin neuvottelukunnassa kilpailuoikeudellista ohjeistusta noudatetaan siten, että neuvottelukunnan toiminta on läpinäkyvää kaikilta osin. Kokouksen esityslistat, esitysaineistot sekä pöytäkirjat julkaistaan yhtiön internet-sivuilla julkisesti samanaikaisesti sekä neuvottelukunnan jäsenille että ulkopuolisille. Neuvottelukunnassa ei käsitellä sellaisia asioita, joista ei ole julkisesti saatavissa tietoa tai voilla voisi olla vaikutusta hinta- ja markkinakäyttäytymiseen.

Jokaisen neuvottelukunnan jäsenen tulee tutustua ohjeistukseen.

Kantaverkkopalvelut ja -suunnittelu /
Laasonen Minna

9.4.2024

3 Neuvottelukunnan jäsenten esittäytyminen

Kokouksessa läsnä olleet neuvottelukunnan jäsenet esittäytyivät lyhyesti ja kertoivat omasta taustastaan ja odotuksistaan neuvottelukunnan työhön.

4 Neuvottelukunnan vuosikello 2024

Puheenjohtaja Stefan Damlin esitteli yhteistyössä Fingridin kanssa valmisteltua neuvottelukunnan vuosisuunnitelmaa 2024. Vuoden aikana on tarkoitus järjestää neljä kokousta ja kussakin kokouksessa on tema:

- Kevätkokous 26.3., Talous ja investoinnit
- Kesäkokous 30.-31.5. Vety, asiakkaat murroksen mahdollistajina
- Syyskokous 5.9. Käyttö ja huoltovarmuus
- Talvikokous 2.12. Markkinat

Kesäkokous on nk. matkakokous. Sen yhteydessä on suunnitelmissa tutustua Groningenin vetylaaksoon Pohjois-Hollannissa ja vedyn rooliin energijärjestelmässä.

Neuvottelukunta kävi keskustelua vuosisuunnitelmista. Tässä yhteydessä toivottiin tietoa mm. järjestelmän tasapainottamisesta, pohjoismaisten markkinoiden yhdistämisestä sekä verkon kehittämisestä ml. myös Itä-Suomen kehitys.

5 Fingridin ajankohtaiset ja yhteenveto 2023

Toimitusjohtaja Asta Sihvonen-Punkka kertoi miten vuosi 2023 sujui Fingridissä. Yhtiössä on tehty strategiset valinnat: asiakasta varten, markkinalähtöisyys, varmuus ja vastuullisuus, perustehtävään keskittyminen, tehokkuus ja tuottavuus sekä maailmanluokan osaaminen. Nämä valinnat tuottivat 2023 hyvät tulokset, mm. siirtovarmuus oli mittaushistorian paras ja sähkön hinta Suomessa oli huomattavasti edullisempaa kuin Keski-Euroopassa. Asiakastytyväisyys laski hieman vuodesta 2022, mutta tulos on edelleen varsin hyvä. Tapaturmataajuus on hieman noussut, tähän asiaan kiinnitetään edelleen huomiota, tavoitteena saada luku nolnaan.

Vuoden aikana sattui mielenkiintoisia tilanteita. Yksi merkittävimmistä oli nk. Black Friday 24.11.2023, jolloin sähkön vuorokausimarkkinan hinta laski lattiahintaan -500 €/MWh useilla tunneilla yhden toimijan virheellisten tarjousten vuoksi. Suomesta puuttui markkinaratkaisun jälkeen noin puolet tarvittavasta sähköstä, ja tilanne olisi saattanut kehittyä todella hankalaksi ilman toimijoiden aktiivista yhteistyötä.

Viime syksynä Fingridin hallitus hyväksyi uuden strategian, jonka kantavana ajatuksena on yksi Fingrid. Visiona on, että energijärjestelmämme on puhdas, varma ja luo Suomelle taloudellista vaurautta. Fingrid on energijärjestelmän peruspilari. Strategiaan sisältyy neljä nk. muutoksen painopistettä, joilla pyritään vastaamaan toimintaympäristön nopeaan muutokseen. Fingridin on muutettava omia toimintamallejaan, jotta voimme auttaa asiakkaitamme ja koko energia-alaa. Tarvitsemme asiakkaamme mahdollistamaan energiamurrosta. Myös kantaverkkoa pitää hyödyntää entistä tehokkaammin, sillä

Kantaverkkopalvelut ja -suunnittelu /
Laasonen Minna

9.4.2024

yksittäisen johtoinvestoinnin toteuttaminen vie pidemmän ajan (7-8 vuotta) kuin asiakkaidemme investoinnit. Tehokkaasti toimivat markkinat ja oman osaamisemme kehittäminen ovat avainasemassa murroksen onnistumisessa.

Tulevina vuosina sähkönkulutuksen ja tuotannon ennustetaan kasvavan merkittävästi, tosin kasvu on hieman viivästynyt aikaisemmin ennustetusta. Fingrid pyrkii jakamaan toimijoille näkymää järjestelmän kehittymisestä julkaisemalla säännöllisesti ennustetta. Isoja sähkömarkkinahankkeita saadaan maaliin kuluvana vuonna ja vuoden 2025 alussa siirrytään 15 minuutin markkinoihin vuorokausi- ja päivänsisäisillä markkinoilla.

Vuosi 2024 on käynnistynyt vauhdikkaasti: heti vuoden ensimmäisellä viikolla keskiviikkona saavutettiin talven huippukulutus, tuntikeskiteho oli lähes 15000 MW. Kulutushuippu oli huomattavasti korkeampi kuin syksyllä ennustettu, mutta sähköä kuitenkin riitti kattamaan kysynnän. Kylmän viikon perjantain 5.1. sähkön huippuhinnat saivat sähkönkulutuksen joustamaan merkittävästi.

EstLink 2 -tasasähköyhteys Suomen ja Viron välillä vikaantui 26.1. ja on tämänhetkisen tiedon mukaan takaisin käytössä elokuun loppuun mennessä.

Reservimarkkinakehityksessä on menossa supervuosi: useita isoja hankkeita valmistuu vuoden aikana. Fingrid on työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta perustanut työryhmän, jonka tavoitteena on arvioida itsenäisen aggregoinnin käytännön toteutusta sähkömarkkinoilla.

Fingrid hakee markkinaoikeudesta muutosta kolmeen erilliseen Energiaviraston päätökseen: tasevastaavien vakuusmalli, uusi valvontamalli sekä OL3 järjestelmäsuoja.

6 Katsaus Fingridin yritystalouteen

Talous- ja rahoitusjohtaja Jukka Metsälä kertoi Fingridin tilinpäätöksestä vuodelle 2023 sekä yleisesti taloudellisista näkymistä. Fingridissä on käynnissä neljän miljardin euron investointiohjelma seuraavan 10 vuoden aikana. Tällä mahdollistetaan uuden sähkön tuotannon ja -kulutuksen kytkentä sähköjärjestelmään. Sähkön tuotantoa on liitetty viime vuosina paljon kantaverkkoon, sähkövarastojen ja uuden sähkönkulutuksen verkkoon liittäminen odotetaan kasvavan tulevina vuosina. Uusien sähkökattilainvestointien määrä on lähtenyt jo kasvuun. Neuvottelukunta esitti kysymyksen liittyen uuden valvontamallin vaikutuksista Fingridin investointiohjelmaan. J. Metsälä kertoi, että suuri osa, lähes 80 %, Fingridin investoinneista tehdään asiakastarpeisiin ja valvontamalli luo raamin siihen, miten paljon Fingrid voi toteuttaa vaadittavia investointeja.

Fingridin vuoden 2023 tuloksessa näkyy sähkön hinnan vaihtelu markkinaehtoisten kustannusten pienenemisenä. Vaikka reservien hinnat laskivat, niin reservikustannus pysyi samalla tasolla, sillä reservien hankintamäärät ovat myös kasvaneet. Sähköjärjestelmän laajeneminen kasvattaa toiminnan kustannuksia. Vuonna 2023 jätettiin perimättä kantaverkkomaksuja kuuden kuukauden osalta, kantaverkkomaksuja ei myöskään nostettu. Tasepalvelun hinnoittelu pyritään toteuttamaan kustannuksia vastaavana. Tämä johti siihen, että vuonna 2023 hinnoittelua jouduttiin muuttamaan kolme kertaa.

Kantaverkkopalvelut ja -suunnittelu /
Laasonen Minna

9.4.2024

Vastuullisuus on keskeinen osa Fingridin strategiaa. Vastuullisuudesta raportoidaan sen vaikutusten kautta, eli mm. sähköjärjestelmän toimintavarmuudesta ja turvallisuudesta, ilmastonmuutoksen hillinnästä ja kantaverkon vaikutuksista maankäyttöön ja maisemaan. Vastuullinen toiminta ja Fingridin sekä lyhyt että pitkäaikainen vihreä rahoitus mahdollistaa mittavan investointiohjelman toteuttamista.

Vuosi 2024 näyttää hyvälle: odotettavissa on, että Fingridin voitto ennen veroja ilman johdannaisten käyvänarvon muutoksia kasvaa. Tosin tämä edellyttää, että pullonkaulatuloja voidaan käyttää edellisen vuoden tavoin asiakkaiden hyväksi. Vuoden 2024 kantaverkkomaksuista jätetään perimättä alkuvuonna kolme kuukautta. Loppuvuoden kantaverkkohinnoittelusta päätetään kesän 2024 aikana. Yhtiön talouden ja velanottokyvyn odotetaan säilyvän vakaana ja mahdollistavan investointiohjelman. Operatiivisten kustannusten oletetaan nousevan; erityisesti tehotasapainon ylläpitoon tarvittavien reservien kustannukset nousevat edelleen.

Tasepalvelun osuus Fingridin liikevaihdosta on kasvanut merkittävästi ja se kattoi siitä viime vuonna 59 %. Energiaviraston marraskuussa 2023 tekemässä tasevastaavien ehtoja koskevassa päätöksessä pienennettiin tasevastaavien vakuusvaateen suuruutta 1.12.2024 alkaen. Tämä lisää merkittävästi Fingridille aiheutuvaa taloudellista riskiä tilanteessa, jossa tasevastaava ei suoriudu taloudellisista velvoitteistaan. Kasvavan vastapuoliriskin hallitsemiseksi on parannettava reaaliaikaisempaa tilannekuvausta, otettava käyttöön uusia riskienhallintamenetelmiä ja nopeutettava päätöksentekoa: maksukyvytön asiakas suljetaan markkinoilta nopeasti. Fingrid on tehnyt päätöksestä valituksen markkinaoikeuteen.

Fingridin luottoluokitus on päivitetty alkuvuonna valvontamallin muutosten jälkeen: Fitch vahvisti Fingridin nykyisen luokituksen mutta muutti näkyvät negatiivisiksi. S&P Global Ratings laski sitä Fingridin luottoluokitusta pitäen näkymät vakaana. Uudessa valvontamallissa merkittävä muutos edelliseen kauteen on verkko-omaisuuden uudelleen arvostuksesta luopuminen. Fingridin tavoitteena on säilyttää korkea myös jatkossa luottoluokitus, mikä mahdollistaa mittavan investointiohjelman ja Fingridille asetettujen tehtävien laadukkaan toteuttamisen nopeasti kehittyvässä sähköjärjestelmässä.

7 Fingridin investoinnit

Varatoimitusjohtaja Timo Kiiveri esitteli Fingridin vuonna 2023 toteuttamia ja tuleville vuosille suunnittelemissa investointeja. Viime vuonna kantaverkkoon tehtiin liityntäsopimuksia lähes 1500 MW:lle uudelle tuuli- ja aurinkovoimalle ja käyttöön otettiin yli 1900 MW uusiutuvaa tuotantoa. Käyttöön otettiin myös Fingridin 16 uutta sähköasemaa ja 60 km voimajohtoa. Samaan aikaan kantaverkon siirtovarmuus saatiin pidettyä todella hyvänä huolimatta melko haastavista vikatilanteista. Esimerkiksi FennoSkan-tasasähköaseman muuntajan vikaantumisen aiheuttama sähkönsiirron keskeytyminen yhteydellä olisi saattanut kestää pitkään, ellei varamuuntajaa olisi saatu käyttöön kolmessa viikossa. Uuden muuntajan saaminen nykyisessä markkinatilanteessa kestää 5-7 vuotta. Kriittisten verkkokomponenttien toimitusajat ovat kasvaneet viime vuosina huomattavasti. Myös investointihankkeisiin liittyvät luvutukset kestävät nykyisin pidempään: ennen lunastuslupamenettelyä vei kolme kuukautta, nyt siihen saattaa mennä 18 kuukautta. Uutena piirteenä luvutukseen on valitettavasti tullut hankkeiden politisoituminen.

Kantaverkkopalvelut ja -suunnittelu /
Laasonen Minna

9.4.2024

Vaikka verkkoinvestointien määrä on kasvanut merkittävästi, henkilöstön kasvussa tämä on näkynyt melko maltillisena kasvuna. Erilaisten palveluiden osalta mietitään tarkkaan mitä kannattaa ostaa markkinoilta ja mitä tehdään itse. Urakkatarjousten määrä on pysynyt toistaiseksi vielä hyvänä.

Vihreän siirtymän mahdollistamiseksi vaaditaan uudentyyppisiä järjestelyjä ja hankintoja. Hyvä esimerkki näistä on synkronikompensointori-investoinnit, joita tarvitaan kun merkittävä osa sähkön tuotannosta on kytkeytyneenä verkkoon taajuusmuuttajien kautta. Toinen esimerkki on siirtyminen pois SF6-kaasueristeisistä kytkinlaitoksista: kaikki Fingridin uudet kaasueristeiset kytkinlaitokset tilataan SF6-vapaina teknologian sallimissa rajoissa. Varsinais-Suomessa rakennettaville kolmelle sähköasemalle ostetaan vähähiiliset teräsportaalit, tämä on osa myös vastuullisuusohjelmaa.

Verkon käytöstä on tulossa entistä haastavampaa sähköjärjestelmän muuttuessa suuntaajavaltaiseksi. Ratkaisut järjestelmän stabiiliuden parantamiseksi eivät ole pelkästään uusia investointeja, vaan tarvitaan yhteistoimintaa asiakkaiden kanssa sekä myös uusia sääntöjä ja vaatimuksia. Esimerkiksi tuulipuistojen säätötavalla ja -asetteluilla on vaikutusta järjestelmän käyttäytymiseen erilaisissa tilanteissa. Stabiiliusratkaisujen toteuttamisesta on tehty tiekartta, jossa on useita erilaisia toimenpiteitä tuleville vuosille.

Suomen ja Ruotsin välinen 400 kV Aurora Line etenee hyvässä yhteistyössä Ruotsin kantaverkkoyhtiö Svenska kraftnätin kanssa. Myös Helsingin 400 kV kaapeli etenee, mutta projektissa on tullut vastaan lupa-asioihin liittyviä yllätyksiä. Näillä näkymin Helsingin hanke valmistuu vuonna 2026. Tulossa on myös paljon vahvistuksia Pohjois- ja Etelä-Suomen välisiin yhteyksiin. Näistä Järvininja 2 on suurin yksittäinen kokonaisuus. Tulevan 10 vuoden ja neljän miljardin investointiohjelma jakautuu vuosittaisiin n. 350-550 miljoonan euron investointeihin. Yksittäisen voimajohdon toteuttaminen vie 7-8 vuotta. Jotta toteutusta voitaisiin nopeuttaa, mm. ympäristövaikutusten arviointimenettelyitä (YVA) pyritään mahdollisuuksien mukaan tekemään vähän etukäteen.

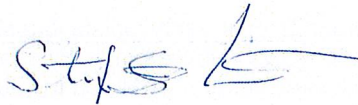
Neuvottelukunta oli kiinnostunut Itä-Suomen investointisuunnitelmasta: onko tänne tulossa jotain vahvistuksia käyttövarmuuden parantamiseksi ja uusia sähkön tuotanto- ja kulutusinvestointeja varten. Fingridin mukaan Itä-Suomeen on mahdollista jo tällä hetkellä liittää enemmän kuin Länsi-Suomeen. Itä-Suomen verkkoa kehitetään, kunhan sinne suunnitellut hankkeet etenevät konkreettisemmiksi.

Kantaverkkopalvelut ja -suunnittelu /
Laasonen Minna

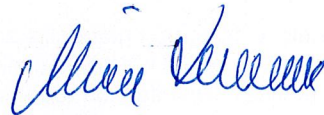
9.4.2024

8 Muut asiat

Sihteeri lähettää sähköpostilla linkin kokouksen tyytyväisyyskyselyyn neuvottelukunnan jäsenille kokouksen jälkeen.

Stefan Damlin
puheenjohtaja

Minna Laasonen
sihteeri